

ДО

Председателя на научно жури

Съгласно протокол от ФС № N 60 / 14.02.2022г.

и Заповед № R-109-88/23.02.2022 2302г.

на Ректора на Медицински Университет – Варна

РЕЦЕНЗИЯ

**на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“
по научна специалност „Нефрология“ на д-р Александра Бориславова Ставрева
Медицински Университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна
Факултет „Медицина“, Катедра „Втора катедра по вътрешни болести“**

на тема:

**„Анализ и оценка на психологически фактори при пациенти с
хронично бъбречно заболяване в преддиализен и диализен
стадий“**

от

Проф. Емил Паскалев Димитров, д.м., д.м.н.

Значима характеристика в нефрологията е хроничното бъбречно заболяване (ХБЗ), което има пряко отношение към здравето на всеки човек. При нарушаване на бъбречната функция настъпват нарушения във всички органи на човешкия организъм. Много важен момент в развитието на хроничното бъбречно заболяване е настъпването на необходимост от заместващо бъбречно лечение – диализно лечение или бъбречна трансплантация.

Този момент е преломен при всички пациенти. Те са пред сериозна дилема, свързана с промяната в лечението. Новото лечение има голяма значимост по отношение на запазване и продължаване на техния живот. Много важно е правилното и навременно адаптиране към нови терапии. Освен тези характеристики при пациентите настъпват нови промени към които пациентите трябва да се адаптират, настъпват притеснения, разстройства като тревожност, потиснатост, които често продължават за много продължителен период. Към тези характеристики е насочила своето внимание дисертантката. Тези характеристики на поведение на пациентите са винаги налични при промяна на вида на лечението и имат голяма значимост по отношение на правилна и бърза адаптивност към ново лечение. Дисертантката си поставя значима цел, а именно да анализира и характеризира психологичните фактори при пациентите в преддиализен и диализен стадий, тяхното влияние върху психо-емоционалния статус и преживяемост при диализно лечение. Подходът на дисертантката е значим с оглед и на преживяемостта на пациентите на диализно лечение. Дисертантката си поставя шест основни задачи, ясно формулирани за постигане на целта. Д-р Александра Бориславова Ставрева има добро познаване на тези пациенти, възползвала се е от напълно достатъчен брой литературни източници по темата и приема като хипотеза, че пациентите в стадий на диализно лечение са подложени повече на стрес и депресивни състояния. За постигане и доказване на своята хипотеза тя се възползва от значима литературна справка на кирилица и латиница. За постигане на своята цел д-р Ставрева е обследвала голяма кахорта пациенти – 90 на брой, разделени на две групи – 30 пациенти в преддиализен стадий и 60 пациенти, провеждащи диализно лечение. Тя е определила правилно включващи и изключващи критерии. За статистическа обработка е използвала специализиран софтуер. Резултатите доказват по-високи нива на стрес при пациентите на диализно лечение, сигнификантно по-високи нива на депресивни състояния при пациенти преди започване на диализно лечение. При пациенти в преддиализен стадий има сигнификантно по-високи нива на показателите за социална подкрепа, при пациентите на ХД има по-силна положителна корелация с прямо тревога, умора, трудна корелация.

При диагностицираните болните с ХБЗ има силна правопрпорционална връзка в проявите на социална подкрепа.

Приноси на дисертационния труд:

- За първи път се сравняват психологически фактори между пациенти в преддиализен и диализен стадий;
- За първи път се изследва връзката между признаците за субективно приемане на стреса, депресивните състояния в пред диализен и диализен стадий;
- За първи път у нас е оценена значимостта на факторите стрес, депресивни състояния, социална подкрепа при диализните пациенти;

- Реализиране на дейности и подробно разяснителни програми, свързани с оглед превенция от развитие на психологически състояния, влияещи върху психоемоционалния статус на пациентите по време на сатдиране на ХБЗ и в моментана зна апочване на диализното лечение
- Приноси с практичен характер;
- Реализиране на програми за пихоемоционален скрининг.

Във връзка с темата на дисертационния труд д-р Александра Бориславова Ставрева има четири публикации в научни списания.

Представените материали по процедурата отговарят на изискванията за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за развитие на академичния състав на МУ гр. Варна за присъждане на научната степен „Доктор“.

Въз основа на това препоръчвам на членовете на уважаемото жури да присъди на д-р Александра Бориславова Ставрева образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Нефрология“ в професионално направление

7.1. Медицина от област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт.

25.10.2025 г.

София

Проф. Емил Паскалев, д.м., д.м.н.

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679